

HET MISVERSTAND MARKERMEER

IJsselmeer en Markermeer worden vaak abusievelijk als “De Waterton” van Nederland aangeduid. Een waterton dient als opslagreservoir voor opgevangen regenwater en de geborgen waterhoeveelheid kan praktisch voor 100% - tot de bodem van de ton – worden benut voor bijvoorbeeld het besproeien van de tuin in een droge periode.

Dat kan niet bij het IJsselmeer, noch bij het Markermeer.

IJsselmeer en Markermeer kunnen in de huidige situatie niet fungeren als individuele leveranciers van zoet water. Het zijn slechts doorvoerleveranciers van hoofdzakelijk IJsselwater. Op zich zijn de meren waterconsument; zie hieronder.

Hoe werkt dat doorvoer-leverantiesysteem “IJssel-IJsselmeer-Markermeer” van zoet water? De wens is, dat in de zomerperiode April t/m September voor Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Utrecht en Noord-Holland zoet water **onder vrij verval** (dus zonder de tussenkomst van pompen) kan worden afgetapt uit de boezem “IJsselmeer + Markermeer” ten behoeve van de landbouw en het doorspoelen van watergangen (o.a. als tegenwicht tegen de zoutinvasie uit de Noordzee).

Dit betekent, dat het waterpeil van de boezem aan het einde van de zomerperiode aan een minimum is gebonden. Ook andere belangen zijn hiermede gediend.

Te dien einde wordt met behulp van voornamelijk de aanvoer uit de IJssel het waterpeil in de boezem in april met 20 cm verhoogd. De bijdragen uit de Vecht, Oude IJssel, lokale regenval en grondwater, etc., zijn hierbij te verwaarlozen. Dat is voldoende om in een “normaal jaar” (“gemiddeld jaar”) de verdamping van de boezem bij te houden om op een voldoende hoog waterpeil uit te komen aan het eind van de zomerperiode.

Voor een extreem droog jaar is dat onvoldoende. In feite zou dat ruim 30 cm moeten zijn; zie 1976 en 2018. In een extreem droog jaar moet de IJssel bijspringen voor het opvullen van die 10 ontbrekende centimeters. In cijfers:

Ruwweg is de oppervlakte van IJsselmeer + Markermeer 180 miljoen hectare.

Aldus komt de ontbrekende schijf van 10 cm overeen met 180 miljoen m³.

Aan het eind van de zomerperiode in een extreem droog jaar (herhalingstijd: gemiddeld eens in de 10 jaar) bedraagt de afvoer van de IJssel circa 150 m³/s. Voor het opvullen van de ontbrekende schijf heeft de IJssel alsdan ongeveer 14 etmalen (2 weken) nodig, ten detrimente van de suppletiefunctie; zie boven. Het is alsdan praktisch alleen de IJssel die voor de aanvoer van voldoende water moet zorgen en zorgt.

Samengevat:

Het is de IJssel, die als (hoofd)waterleverancier dient; IJsselmeer en Markermeer zijn slechts doorvoerwateren op voldoende hoog niveau.

De realiteit is, dat een waterlichaam “Markermeer” – op wat boezemwater rondom een Markerwaard na – volledig kan worden gemist als reservoir van zoet oppervlaktewater.

Ingenieur Lely ontwierp niet voor niets een Markerwaard in het Markermeer.

Bij het maken van een Markerwaard nemen de ringwateren (circa 20.000 ha) om de Markerwaard de doorvoerfunctie van het Markermeer (circa 60.000 ha) over. Een areaalwinst van 40.000 ha, waarin ruimte is voor ruim 8.000 ha “wet lands” voor natuurontwikkeling.

NB

De combinatie van dikke modderige bodem, ondiepte en wind veroorzaakt het hoge slibgehalte in het Markermeer; de 250 ha “Marker Wadden” zullen daar geen verandering in brengen.

A propos: Marker Wadden en Markerwaard bijten elkaar niet. Fantasierijke oplossingen “galore”.

Prof. ir. J.H. Kop

Leersum, 15 november 2018.